

LIFE Vides programma: vides aizsardzības politikas prioritātes Latvijā

LIFE informatīvais seminārs
VARAM Vides aizsardzības departaments
Rīga, 24.04.2015.

Projektu veidi

Sadaļa	Projektu veidi
Vide un resursu efektivitāte	Izmēģinājuma projekti Demonstrāciju projekti
Dabas un bioloģiskā daudzveidība	Izmēģinājuma projekti Demonstrāciju projekti Paraugprakses projekti
Vides pārvaldība un informācija	Informācijas, izpratnes veidošana un izplatīšanas projekti

Nacionālā ilgtermiņa vīzija: zaļa un sakopta Latvija

Latvijas Nacionālajā attīstības plānā 2014. – 2020. gadam (NAP) paustais redzējums par Latviju 2020. gadā:

Latvija 2020. gadā būs latviska un pašapzinīga, droša un iedzīvotājiem draudzīga, zaļa un sakopta, pārtikusi, efektīva un konkurētspējīga valsts, kurā dzīvo čakli, izglītoti, radoši, veseli un laimīgi cilvēki.

Šī pārlicība balstās uz Latvijas ilgtermiņa mērķi:

*Latvija – mūsu vienīgās mājas – ir zaļa un sakopta, radoša un ērti sasniedzama vieta pasaules telpā, par kuras **ilgtspējīgu attīstību** mēs visi un katrs no mums esam atbildīgi nākamo paaudžu priekšā.*

Vides politikas pamatnostādnes 2014-2020 (VPP)

MK apstiprinājis 2014.gada 26.martā

Virsmērķis : *nodrošināt iedzīvotājiem iespēju dzīvot tīrā un sakārtotā vidē,*

- *īstenojot uz ilgtspējīgu attīstību veiktas darbības,*
- *saglabājot vides kvalitāti un bioloģisko daudzveidību,*
- *nodrošinot dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu,*
- *un sabiedrības līdzdalību lēmumu pieņemšanā un informētību par vides stāvokli.*

VPP horizontālais mērķis: nodrošināt labu vides pārvaldību un vides komunikāciju

- 1) Ekonomisko instrumentu ciešāka sasaiste ar vides problēmu risinājumiem un videi nodarītajiem zaudējumiem
- 2) Iepakojuma apsaimniekošanas sistēmas attīstība
- 3) Zinātnes potenciāla iesaistīšana pētījumu veikšanā.
- 4) Efektīvas vides informācijas, monitoringa un kontroles sistēma
- 5) Vides aizsardzības aspektu integrēšana pašvaldību teritoriju attīstības plānojumos un praksē
- 6) Zaļā publiskā iepirkuma veicināšana
- 7) Atbalsts vides izglītības sistēmai un sabiedriskajām vides info kampaņām
- 8) Atbalsts vides NVO darbībai

Ūdens resursi (1)

Ūdens, plūdi un sausums

- ūdens uzkrāšanas uzlabošana,
- hidromorfoloģisko izmaiņu novēršana,
- barības vielas,
- piesārņojuma samazināšana,
- ūdensteču atjaunošana,
- ūdens taupīšanas pasākumi

Ūdens resursi (2)

Jūras un piekrastes zonas pārvaldība

- ietekmes uz jūras vidi samazināšana,
- jūras piesārņojuma/atkritumu samazināšana,
- sadarbība starp piekrastes integrēto plānošanu un jūras telpisko plānošanu

Ūdenssaimniecība

- resursus taupošas dzeramā ūdens un sadzīves notekūdeņu sagatavošanas un apstrādes tehnoloģijas,
- ūdens apgāde teritorijās ar zemu iedzīvotāju blīvumu,
- ūdens atkārtota izmantošana

Ūdens resursi un Baltijas jūra (VPP)

<u>Pasākumi</u>	<u>Ieguvumi</u>
<p>➤ Izstrādāt normatīvo regulējumu vienotu prasību noteikšanai ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanai un lietošanai.</p>	<p>➤ Noteiktas vienotas prasības ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanai visā valstī.</p> <p>➤ Pašvaldībām noteiktas tiesības izdot saistošos noteikumus par prasībām ūdenssaimniecības pakalpojumiem.</p> <p>➤ Skaidri noteiktas tiesības un pienākumi iedzīvotājiem.</p>
<p>Palielināt centralizētās kanalizācijas un ūdensapgādes pakalpojumu pieejamību un kvalitāti.</p>	<p>Ap 140 000 jauni pieslēgumi kanalizācijas tīkliem.</p>
<p>➤ Izstrādāt jūras stratēģiju un īstenot pasākumu programmu.</p> <p>➤ Izveidot plūdu riska informācijas sistēmu visai Latvijas teritorijai plūdu apdraudējuma un seku prognozēšanai.</p>	<p>➤ Pieejama precīza informācija par jūras vides stāvokli, palielinās labā stāvoklī esošu jūras ūdeņu īpatsvars.</p> <p>➤ Sistēma tiek izmantota pamatotai lēmumu pieņemšanai par aprobežojumiem, kompensācijām u.tml. plūdu apdraudētajās teritorijās.</p> <p>➤ Pašvaldību teritoriju attīstības plānotājiem ir iespēja ņemt vērā plūdu riska apdraudētās teritorijas teritoriju plānojumos.</p> <p>➤ Iedzīvotājiem radīta iespēja pārliecināties par plūdu apdraudējumu, izvēloties vietu mājoklim vai saimnieciskās darbības veikšanai.</p> <p>➤ Iespējas pamatoti noteikt vietas, kur veicami pretplūdu aizsardzības pasākumi, tā samazinot radītos zaudējumus un ar plūdu ūdeņiem vidē nonākošo piesārņojumu.</p>

Atkritumi

- **Sadzīves atkritumi**
- **Elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumi**
- **Pārtikas atkritumi**
- **Integrēta plastmasas atkritumu pārvaldība**
- **Sadzīvē radušies bīstamie atkritumi**
- **Atkritumu saimniecības pārvaldība, jo īpaši ekonomiskie instrumenti**

Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāns 2013.-2020.gadam

- **Stratēģija** apglabājamo **bioloģiski noārdāmo** atkritumu apjomu samazināšanai
- Atkritumu rašanās **novēršanas** valsts **programma**

*Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāns 2013.-
2020.gadam apstiprināts MK 2013.gada 21.martā.*

Atkritumu rašanās novēršana/ apglabāšanas samazināšana

Resursu efektivitāte, augsne, cirkulārā ekonomika (1)

Resursu efektivitāte

- Otrreizējās izejvielas, pilns produkta cikls
- Ražošanas resursu efektivitāte
- Vides pēdas koncepcijas attīstīšana un ieviešana
- Vides pārvaldības uzlabošana
- Zaļais publiskais iepirkums

Augsne

- Zemes noslēgšanas mazināšana
- Augsnes pārvaldība (erozijas mazināšana, barības vielu saglabāšana, u.t.t.)
- Izmaksu efektīva piesārņoto vietu noteikšana

Resursu efektivitāte, augsne, cirkulārā ekonomika (2)

Mežu apsaimniekošana

- Datu vākšana un uzkrāšana par ilgtspējīgu mežu apsaimniekošanu
- Mežu inventarizācijas uzlabošana
- Mežu ugunsdrošības uzlabošana
- Mežu ekosistēmas noturības pret nevēlamām parādībām uzlabošana

Visiem datiem jābūt pieejamiem Eiropas mežu datu centrā un iekļautiem Mežu informācijas sistēmā

Augsne un zemes dzīles (VPP)

<u>Pasākumi</u>	<u>Ieguvumi</u>
<ul style="list-style-type: none">➤ Zemes dzīļu izmantošanas stratēģijas izstrāde➤ Zemes dzīļu efektīva pārvaldība	<p>Zemes dzīļu izmantošana valsts un pašvaldību zemēs notiek koordinēti, uzņēmēji var plānot savu darbību, rēķinoties ar pieejamām platībām derīgo izrakteņu ieguvei.</p>

Vide un veselība

Ķīmiskās vielas

- Projekti, kas samazina ķīmisko vielu ietekmi uz cilvēku veselību (t.sk. Kaitīgo vielu aizvietošana)
- Ķīmisko vielu monitoringa uzlabošana

Troksnis

- Beztrokšņa zonu izveidošana apdzīvotās vietās
- Jaunu troksni samazināšanas materiālu izmantošana apdzīvotās vietās

Rūpnieciskās avārijas

- Avāriju risku kartēšana un iekļaušana plānošanā, lai novērstu domino efektu

Gaisa kvalitāte un piesārņojums

- Cieto daļiņu **emisiju samazināšana**
- Augstas efektivitātes **biomasas sadedzināšanas** iekārtas
- Ilgtspējīgi **transporta** projekti
- Cieto daļiņu un amonjaka **emisiju samazināšana** lauksaimniecībā
- Jaunas rūpnieciskā piesārņojuma samazināšanas **tehnoloģijas**
- Integrēta **pilsētvides** plānošana

Gaisa aizsardzība (VPP)

<u>Pasākumi</u>	<u>Ieguvumi</u>
<p>➤ Rīgas pilsētas gaisa kvalitātes uzlabošanas rīcības programmu 2011. - 2015.gadam” aktualizēšana atbilstoši esošajai situācijai.</p>	
<p>Normatīvā regulējuma pilnveidošana gaisa un smaku piesārņojuma samazināšanai no ostas termināļiem un dzelzceļa cisternām.</p>	<p>➤ Samazināts gaisa un smaku piesārņojums ostu teritoriju apkārtnē.</p>
<p>Normatīvā regulējuma pilnveidošana gaisa piesārņojuma samazināšanai no vidējām un mazām sadedzināšanas iekārtām.</p>	<p>➤ Samazināts vidējo un mazo sadedzināšanas iekārtu radītais gaisa piesārņojums, kas negatīvi ietekmē gan vidi, gan cilvēku veselību.</p>

Vides piesārņojums un riski (VPP)

<u>Pasākums</u>	<u>Ieguvumi</u>
Pilnveidot tiesisko regulējumu par rīcību avāriju situācijās un avārijās, kā arī nodrošināt regulāru apmācību par rīcībām avārijās.	Nodrošināta gatavība un atbilstoša rīcība avārijās un avāriju situācijās, tādējādi garantējot sabiedrības drošību.
Piesārņoto vietu sanācija un piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistra aktualizēšana.	<ul style="list-style-type: none">➤ Samazināts risks cilvēka veselībai un videi no piesārņojuma, kas izplatās vidē no piesārņotajām vietām.➤ Ekonomiskajā apritē tiek atgrieztas agrāk piesārņotās zemes platības.➤ Pieejama kvalitatīva informācija teritorijas plānošanai un iedzīvotājiem par zemes stāvokli un tās turpmākās izmantošanas iespējām.

Vides pārvaldība un informācija

- Projekti, kas saistīti ar **vides politikas ieviešanas** veicināšanu – informēšana, «reklamēšana»...
- **Pieejas tiesu varai** vides jautājumos uzlabošana
- Vides stāvokļa **uzraudzības un kontroles** uzlabošana
Risku analīze, sadarbība starp dažādām institūcijām, IKT izmantošana
- **Vides noziegumu** novēršana
Informācijas apmaiņas uzlabošana, izmeklēšana, jo īpaši pārrobežu gadījumos
- **Pieredzes apmaiņa**
- **Vides konfliktu** risināšana beztiesas ceļā

Paldies par uzmanību!

